

»Izračunati? Gospodje! Ti znajo vse. Le uči se, pa boš sam kdaj tako učen.«

Deček ni bil zadovoljen s takim odgovorom in povpraševal je očeta, kako se to izračuna.

»Dragi moj«, so dejali oče in se nasmehnili, »tega sedaj še ne umeš. S pomočjo kompasa in zemljevidov se to izračuna. Le čakaj, da prideš v višje šole! Naučil se boš poleg tega še mnogo drugega. Tudi to, da boš že vrhu zemlje lahko izpoznal, kje se nahaja daleč spodaj premog ali kaj drugega.«

»Kaj, ali ni premog povsod pod zemljo?« je zopet vprašal deček.

»Ali veš, iz česa je premog?« so dejali oče.

»Zoglenel les je.«

»No, vidiš, tam, kjer ni rastel les, tam torej ne more biti premoga. A tudi tam, kjer je bilo dovolj lesa, ga ni vedno, zakaj ta les sta morala pokriti blato in voda, da ni mogel do njega zrak, ker, če ni zraka, ne more les sprhniti ali segniti, ampak zogleni, to je — izpremeni se v premog. Tu, kjer smo sedaj, so stali pred več tisoč leti veliki gozdi, ki sta jih pa pokrila voda in blato, da so se tako počasi izpremenili v premog.«

Potem sta se po kratkem razgovoru poslovila od prijaznih rudarjev in stopila v »hišico«. Delavec je potegnil za vrvco — par sekund pozneje je zadonel visoko zgoraj jedva slišno zvonček — in »hišica«, pritrjena na železno vrv, je šinila naravnost navzgor.

Zlato solnce je baš tonilo za gorami, in zadnji žarki so trepetali v komaj čutnem vetričku, ko sta prikorakala »potnika« do domače strehe.

Naša Danica.

Spisal Ivo Trošt.

naša Danica je dobro dekle!

Doma pri mami kuha, lika, pere, pospravlja perilo, celo krpa in prime za metlo, ko ni dekle doma. A kako lepo šiva, veze in plete! To treba samo videti. Letos je dovršila domačo šolo, dovršila — izvrstno. V zlatih bukvah je zapisana na prvem mestu.

Prav krasno piše in riše, računa pa gladko kakor vsak štacunar.

Ali res še kdo ne verjame, da je naša Danica dobro dekle?

Letos začetkom poletja nas je obiskala neko nedeljo popoldne teta Liza iz mlina ter naravnost vpričo vseh pohvalila našo Danico. »Moja mila Danica«, ji je rekla, »vedno si bila tako dobra in marljiva, zato ti bom nekaj dala, ko prideš k meni, nekaj prav dobrega, veš!«

In Danici se je lice raztegnilo, in ob obeh straneh ust sta se pokazali dve majhni jamici, ki sta svedočili, da ji dobro de pohvala, pa da tudi sama ve, kako je pridna. Njen hvaležni, smehljajoči se pogled je razodeval, da je že uganela, kaj dobrega jo čaka v mlinu, kjer je že použila toliko dobrih

malic in čula pri dedu toliko lepih pravljic, ko je zlasti ob nedeljah in praznikih počivalo mlinsko kolo.

»Le nikar je preveč ne hvali«, je rekla naša mama, ko je odšla Danica za drugimi otroki na trato. »Veš, Liza, z Zdenkom in Mileno ni nič posebno strpljiva; misli, da morata toliko vedeti kot ona, toliko znati kot ona in toliko in tisto storiti kot ona. Zaradi tega je najrajši nemir v hiši. Naš Zdenko je veljaven, dasi še majhen; in ker mu pomaga tudi Milena, hočeta v složnosti premagati Danico, ki se pa seveda jezi, joče in tudi otepa okolo sebe.«

Ko bi tedaj mogla vedeti Danica, da je teta Liza obilnost svoje obljube zaradi tega že v duhu skrčila na dobršno polovico, bi se gotovo zopet hudovala na trati. Dobro je, da človek vsega ne vidi in ne ve.

Pa vendar je nesla drugo popoldne malo pred večerom poln predpasnik samih rumenih, zrelih in nad vse prijetno dišečih marelic od tete iz mlina domov. Seveda sta se s teto domenili vse, česar treba, in Danica je seveda — pametno dekle — tudi obljubila teti vse, česar je bilo treba, in sklenila opustiti še te napake.

Stopajoči mimo zatvornice, odkoder izpuščajo vodo na jez proti mlinu, ji je zahajajoče solnce prav toplo ožarilo veseli obrazek. Zdelo se ji je, da se smehlja celo veliko božje solnce, videč toliko sladkega sadja v njenem naročju, in voda, skozi zatvornico prijetno žuboreča, da ji govori sladke besede zadovoljnosti in pohvale. Kaj počneta nocoj Zdenko in Milana? O, to sta malčka, malčka, dasi nosi Zdenko z nedosežnim ponosom že drugo leto tablico in abecednik v šolo in dasi piše Milena že s tinto. Teta Liza nima nikogar rajša kot njo, zato ji je pa tudi danes naložila toliko rumenih marelic. A Danica jima danes že pokaže, da je res nekaj več: Nikomur ne da niti koščice!

Voda je glasneje in čudno žuborela poleg Danice, zahajajoče solnce se je uprlo vanjo prav žarko, in spomnila se je teti dane obljube in pa pripovedke rajnega deda, ki je nekoč od daleč ponoči prihajal pozno domov in opazil, da mu je sosed — gotovo nehote — prekosil na travniku. Žejen se sklone, hoteč se napiti vode pred zatvornico, kjer je baje najboljša, pa ugleda pred seboj v globini zvezdnato nebo in izmed premnogih zvezd proti sebi hitečega ognjenega zmaja. A zmaj je prihajal vedno večji, vedno groznejši. Deda je hipoma minila jeza, in od straha se ni upal niti dvigniti se od vode.

»O Bog, o Bog«, je vpil, »saj ga ne bom tožil!«

To je pomagalo. Ded je sicer videl v vodi par zvezdnih utrinkov, (kar je pozneje pravil sam), a ponoči se mu je zdela svetloba podobna zčaju; sosedu pa vendar ni tožil in ni se kesal, da ga ni.

Tudi Daničin sklep je bil: Nič več ne bom otročja in Zdenka in Milene ne bom več dražila — saj sem že velika! Sočnih marelic se ji je pa vendar zdelo škoda, da bi jih dala onima nagajivcema, ki v svesti si, da sta v večini, v prepornih trenutkih največkrat kličeta mamu na pomoč. — Ha, Zdenko, Milena, ne bosta jih hrustala teh-le lepih marelic!

Toda solnce se je bliščalo naproti, voda pod zatvornico je šumela še čudneje, in sploh se ji je zdel kraj, kjer je ded videl zmaja, sam na sebi grozeč . . . Spomnila se je tete Lize in njenih opominov in svojih sklepov. — Ali ne sliši, kako lepo jo prosi Milena, nje sestra? In Zdenko bi najrajši pozabil vse dosedanje žalitve, tako milo jo gleda. Ne, to je solnčni soj, to je le šum vode. Tako se ji je zdelo. — Podvzivala je korake proti domu,

zamahnila z roko kakor v potrdilo sklepu: Nikomur nič! — in zrla z licem, polnim radosti, proti zahajajočemu solncu. Le prav tam daleč, daleč v spominu je ostalo vprašanje: Pa če me ne bosta več dražila?

* * *

In še jo je dražil Zdenko, da je prevelika za šolo, prevelika za marelice in tetine ljubeznivosti. Danica pa, veste naša Danica pograbi pest marelic ter jih zarine bratcu v klobuk, da se je glasno zarežal; ona mu je pa rekla mirno: »Na, jej, potem govori!«

Pa ni govoril več Zdenko; preveč opravila je imel z marelicami. Ko je použil poslednje, je tolkel kosti in izbiral sladka jedrca. E, Danica je dobro dekle. Zaman je ne hvalijo vsi — prav vsi; zdaj namreč tudi naša mama in teta Liza, pa zares!

